

Psalm 65 (Liedboek EBGN 247): De stilte zingt U toe

Lieve zusters en broeders,

Dit is geen afscheidsbrief.

Ik wil u als gemeente hartelijk bedanken voor de samenwerking en het vertrouwen dat mij geschonken is. Ik ben met plezier bij u voorgegaan in kerkdiensten en heb in Rotterdam veel geleerd. Ik bedank de trouwe bezoekers van de Bijbelstudiekring voor hun vragen en inbreng, en ook voor hun geduld als ik niet stopte met vragen stellen. Ik heb goede herinneringen aan de catechisaties die ik heb meegemaakt, evenals de bijeenkomsten van Nathanaël waar ik bij kon zijn. Met twee part-time aanstellingen heb ik aan den lijve het verschil tussen gemeentelieven en leven in de Diaspora kunnen ervaren. Ik hoop mijn voordeel daarmee te doen in het versterken van de Diaspora en in het contact tussen Diaspora en reguliere gemeenten zoals Rotterdam.

Ik maak nu voor de eerste keer een overplaatsing mee in de Evangelische Broedergemeente: het PB heeft me losgemaakt van de EBG Rotterdam-Centrum en aangesteld als full-time predikant voor de Diaspora in Nederland per 1 april. Normaal gesproken 'verdwijnt' je als predikant dan naar een andere plaats. In het geval van een overplaatsing naar de Diaspora zult u mij met grote regelmaat in Rotterdam en de kerk blijven zien. Want met de Diasporagroepen maken we ook gebruik van de gastvrijheid van uw kerk. Ik neem daarom ook niet echt of formeel afscheid van u, we blijven familie en voordeurdelers.

Juist daarom is het belangrijk om te weten wat er wél verandert: Omdat ik geen deel meer uit zal maken van het team van predikant en Oudstenraad van EBG-Rotterdam Centrum, dienen verzoeken voor huisbezoek en huisdiensten en uitvaarten daar ingediend worden. Natuurlijk blijf ik, net zoals de andere EBG-collega's in Nederland beschikbaar om de collega en OR te ondersteunen als dat uitkomt. Maar nu ik de Diaspora in heel Nederland mag begeleiden zal ik geen deel meer uitmaken van de taakverdeling in Rotterdam.

Een inzicht dat ik in de laatste tijd heb opgedaan, wil ik graag met u delen. Het gaat in tegen de Nederlandse volkswijsheid: 'Wie zwijgt, stemt toe'. Wie leeft naar dit gezegde sluit een wereld van betekenissen voor zich af en doet haar of zijn ziel tekort, heb ik ontdekt.

Zwijgen is niet alleen instemmend, het kan ook angst zijn die stil maakt uit angst voor anderen of eigen emoties van boosheid, of verdriet. Maar het kan ook werken als straf, 'doodzwijgen'. Als gelovige broeders en zusters weten we dat Jezus in de stilte van de woestijn de duivel moest weerstaan en dat Jezus in de stilte van de tuin van Getsemané diepe wanhoop heeft ervaren. Stilte is niet alleen maar goed.

Voor mensen die niet weten waarover ze spreken is dat andere gezegde "Spreken is zilver, maar zwijgen is goud" een prima raadgeving. Maar wij moeten voor onszelf de stilte serieus nemen als omgeving van verzoeking en wanhoop. En mensen in eenpersoons ziekenhuiskamers, meditatiecursussen of gevangencellen weten waarover ik spreek. In de stilte komen je gedachten los. De stilte spreekt je toe. Je hart klaagt je aan. Iedere oefening in stilte brengt gedachten op gang, steeds meer en steeds dieper. Stilte wordt tot een soort isolement, zoals de koptelefoons op straat en de televisie in het bejaardenhuis of het orgel voor de dienst.

Als gelovigen moeten wij ons meer oefenen in het onderscheiden van de beweegredenen om stil te zijn en te onderscheiden tussen goede en kwade stilte. Tussen de stilte die zingt in psalm 65 en de stilte die afsluit, stukmaakt en uitsluit. Het is een moeilijke oefening, maar het is de moeite waard.

Want als we de stilte mijden missen we een mogelijkheid om God te ontmoeten en onszelf te reinigen. In een aantal Hebreeuwse vertalingen van Psalm 65 staat niet 'de stilte zingt', maar "Voor U is stilte een lofgezing". Zo zou stilte voor ons moeten zijn. Jammer genoeg is dat in de Nieuwe Bijbelvertaling vertaald als 'U komt de lof toe' en dan verlies je de stilte en inkeer. Juist de stilte van de Hebreeuwse tekst is veelzeggend en uitdagend. Niet alles hoeft gezegd te zijn, maar heling en reiniging komen niet vanzelf tot stand.

De stilte brengt zeker verzoeking en wanhoop, maar wie -met hulp of alleen- doorgaat in haar of zijn stilte te zoeken zal haar of zijn eigen lofzang vinden en kunnen beamen dat de stilte uiteindelijk zal zingen. Hoe ik dit weet? Uit eigen ervaring en uit diezelfde psalm 65: 'tot U komt al wat leeft, tot U, O Redder uit ellende, die alle schuld vergeeft.' Ook als het stil is laat God zich vinden. Tot vreugde en vrijheid van de mensen.

Ik doe er nu het zwijgen toe.

Broeder Erik-Jan Stam